

Täysistunto

Tiistai 6.10.2015 klo 14.02—21.11

19. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi valtion televisio- ja radorahastosta annetun lain 3 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 44/2015 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 19. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään liikenne- ja viestintävaliokuntaan.

Keskustelu

19.56 **Ilkka Kantola sd:** Arvoisa puhemies! Yleisradion indeksin jäädyttäminen, josta tässä hallituksen esityksessä on kysymys, ei ole taloudellisilta vaikutuksiltaan kovin suuri, 3—4 miljoonaa ehkä, riippuen siitä, miten kustannuskehitys kehittyy, on sen vaikutus Yleisradion budjettiin, joka on vähän päälle 500 miljoonan vuositasolla. Kysymys ei ole isosta rahasta, mutta kysymys on isosta periaatteesta, jota hallitus nyt tässä toteuttaa, jossa hallitus toimintatavallaan poikkeaa siitä sopimuksesta, minkä varassa Yleisradiota lähdettiin kehittämään ja sen rahoitus- ja toimintamallia oikeastaan kaksi vaalikautta sitten vuonna 2007 alkaneella vaalikaudella.

Me tiedämme hyvin kaikki, miten vaikeata Yleisradion rahoituksen järjestäminen on ollut. Taustalla on hyvin pitkä kehitys Yleisradion siinä vaiheessa, jolloin Yleisradion rahoitus perustui televisiolupaan, jonka maksaminen oli lakisääteinen velvollisuus televisiovaanottimen omistajalle. Kuitenkin havaittiin, että televisioluvan maksuhalukkuus oli rapautumassa. Osa ihmisistä maksoi televisiomaksun ja osa ei, ja tästä seurasi sellainen kierre, että paitsi että Yleisradion rahoitus oli vaarassa, Yleisradion toimintakyky sitä kautta, myös sitten oli sellainen kohtuuton ja epäoikeudenmukainen tilanne, että ne, jotka jättivät maksun maksamatta, pääsivät nollan euron kustannuksilla ja taas sitten niillä, jotka maksoivat uskollisesti, niin kuin laki velvoittaa, se televisioluvan maksu nousi koko ajan.

Tätä yritettiin monessa eri vaiheessa ratkaista. 2007 alkaneella vaalikaudella ministeri Suvi Lindén valmisteli asiaa, josta näytti tulevan yksi ratkaisu televisiolupamaksun korvaavaksi malliksi Yleisradion rahoitukseen, mutta se ratkaisu ei koskaan johtanut tulokseen, ja silloinen hallitus luopui järjestelmän muuttamisesta ja televisiomaksulla jatkettiin. Kuitenkin tuon vaalikauden loppupuolella 2010 saatiin aikaan eduskuntaryhmien puheenjohtajien kesken sopimus siitä, että Yleisradion rahoitusta lähdetään uudistamaan uudelta pohjalta, ja samassa eduskuntaryhmien puheenjohtajien sopimuksessa, siis parlamentaarisesti yksimielisessä konsensushengessä, päätettiin Yleisradion rahoituksen tasosta, että sen tulisi olla siinä 500 miljoonan euron luokkaa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 45/2015 vp

Niin sitten seuraavalla vaalikaudella, 2011 alkaneella vaalikaudella, ministeri Krista Kiurun vetämänä, uusien eduskuntaryhmien puheenjohtajien toimesta ja heidän yhteisellä sopimuksellaan, saatiin ensin aikaan tämä sopimus siitä, että mennään niin kuin edellisellä vaalikaudella oli sovittu. Sitten saatiin lopulta tämä lainsäädäntö aikaiseksi, jolloin siirryttiin tähän yleisradiovero-malliin niin, että Yleisradion rahoitukseen kerätään erillistä veroa, joka sitten tuloutetaan valtion budjettiin ja sieltä sitten siirretään radio- ja televisiorahastoon, josta sitten vuosittain, lähtien siitä 500 miljoonan euron määrästä, maksetaan Yleisradiolle rahoitusta sen toiminnan turvaamiseksi. Koko ajan tätä sopimusta tehtäessä ja lainsäädäntöä valmisteltaessa henki ja kirjaukset olivat sen mukaisia, että parlamentaarisesti — joka tarkoittaa sitä, että kaikki eduskuntaryhmät yksimielisesti neuvotellen hyväksyvät yhteisen ratkaisun — tätä rahoitusjärjestelmää kehitetään, ja niin myös Yleisradiota koskevaa lainsäädäntöä laadittiin ja kehitettiin.

Yhden kerran vuodelle 2014 siirryttäessä, kun tämä yleisradiovero vuoden 2013 aikana tuli ensimmäisen kerran voimaan, nostettiin sitten lain mukaisesti indeksillä Yleisradion rahoitusta, mutta jo tälle vuodelle 2015 suunnitellun rahoituksen osalta indeksi jäädytettiin. Tämä tapahtui eduskuntaryhmien puheenjohtajien ja eduskuntaryhmien yhteisellä sopimuksella niin, että koko eduskunta neuvotellen löysi yhteisen ratkaisun, että all right, taloustilanne on vaikea, monia indeksejä leikataan, kansalaiset joutuvat monesta tinkimään, yritykset joutuvat monesta asiasta tinkimään, irtisanomisia, työttömyyttä on kasvussa ja niin pois päin. Päädyttiin siihen, että yleisradioindeksi jäädytetään vuodelle 2015. Sen päätöksen yhteydessä kirjattiin, kun se yhteisesti oli sovittu, että tämä on ainutkertainen, kertaluonteinen ratkaisu, tästä ei seuraa mitään jatkoa.

Nyt hallitus on, tämä hallitus, omin toimin tehnyt esityksen ilman neuvottelua, ilman eduskuntaryhmien yhteisen tahdon muodostamista on tehnyt ratkaisun, että indeksi jäädytetään — on tuonut siis sen tänne, ja eduskunnan yksinkertaisella enemmistöllä tietyksi hallitus saa tahtonsa läpi. Tämä on se periaatteellinen muutos, joka on tapahtunut, ja minusta tästä on syytä olla huolestunut. Hallitus ottaa nyt omaan hoitoonsa Yleisradion kysymättä koko eduskunnan tahtoa, etsimättä konsensusta eduskuntaryhmien kesken. Ja samaan aikaan tässä valtioneuvoston pidemmässä suunnitelmassa, joka meillä myös tänään oli käsittelyssä, julkisen talouden suunnitelma 2016—2019, kerrotaan, että indeksi hallituksen esityksen mukaan tullaan jäädyttämään koko vaalikaudeksi ja että Yleisradion rahoitus, joka nyt on kehyksen ulkopuolella, siirretään kehyksen sisään. Tästä kävimme hallintoneuvostossa aika tiukankin keskustelun ja kuulimme erilaisia arvioita siitä, onko tämä ollenkaan perusteltua, asiantuntija-arvioita, joissa tähän suhtauduttiin kriittisesti.

Tässä ollaan ottamassa nyt isoa linjaa siihen suuntaan, joka ei tällaisessa demokraattisessa vapaan sivistyksen, sananvapauden tyysijassa, jollainen suomalainen yhteiskunta on, ole oikein meille kunniaksi, että nyt olemme ikään kuin siirtämässä julkisen palvelun mediayhtiötä, Yleisradiota, enemmän hallituksen radioksi. Tässä on sellainen suunta. En sano, että se saman tien on hallituksen radio, mutta jotta Yleisradion riippumattomuus hallituksesta ja poliittisista suhdanteista voitaisiin taata, olisi tavattoman tärkeää kuitenkin pitää kiinni siitä, että eduskunta yhteisellä päätöksellä, konsensuspohjaisesti, tekee Yleisradiota koskevia rahoitus- ja muita ratkaisuja — ei niin, että kulloisenkin hallituksen poliittisten mieltymysten tai linjausten mukaisesti Yleisradio joutuu joko pelkäämään rahoitustaan tai sitten panemaan toivonsa siihen, että nyt olisi sellainen hallitus, josta saadaan vähän lisärahaa. On tärkeätä, että keskeinen media, Yleisradio, on hallituksesta riippumaton media. Tätä meidän tulee yhdessä puolustaa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 45/2015 vp

20.03 **Antti Lindtman sd:** Arvoisa puhemies! Edustaja Kantola tässä hyvin kävi läpi sitä historiaa, mikä Yleisradioon liittyy. Vaikka tässä on nyt käsittelyssä vain ensi vuosi, niin on kyllä hyvä huomata ja tuoda esiin tässä keskustelussa, että hallitus on nyt täälläkin aikaisemmin mainitun lyhyen vallassaolonsa aikana tehnyt merkittäviä, siis vuoren kokoisia, yksipuolisia päätöksiä Yleisradion rahoitukseen liittyen.

Tuossa aikaisemmin oli käsittelyssä julkisen talouden suunnitelma. Sieltä käy ilmi, että hallitus on päättänyt, että Yleisradio siirretään osaksi valtion budjettia, valtion budjettikehyksiin, kysymättä oppositiolta yhtään mitään, keskustelematta eduskuntaryhmien kesken siitä sanallakaan, tuomalla tänne vain esityksen, jossa Yleisradio siirretään kehyksen sisään — ja kaiken lisäksi vielä koko kehyskaudelle on indeksi leikattu nolnaan. Tämä on vastoin sitä sopimusta — tämä on vastoin sitä sopimusta — jonka eduskuntaryhmät yhdessä ovat tehneet 16. joulukuuta 2011. Siinä sopimuksessa todetaan, että mikäli on tarvetta aineellisille tai muille Yleisradion asemaa koskeville muutoksille — siis aineellisille eli rahoitusta koskeville muutoksille — niin se pitää käsitellä parlamentaarisesti. Tämän pohjalta silloinen ministeri Kiuru valmisteli yleisradiolain. Ja nyt sitten yhtäkkiä tänne ilmestyy hallituksen päätös siitä, että Yleisradio on siirretty kehykseen julkisen talouden suunnitelmassa, (Puhemies koputtaa) ja sitten myös tämä indeksiasia. Tämä on merkittävä (Puhemies: Aika!) linjanmuutos, ja voi kysyä, onko kyseessä eduskunnan radio. — Jatketaan keskustelua myöhemmin.

20.05 **Maarit Feldt-Ranta sd:** Arvoisa puhemies! Jokaisella päätöksellä on seuraamuksensa, niin myös tällä hallituksen aikeella siirtää tämä Yle-rahoitus osaksi budjettirahoitusta. Katsoin vähän, mitä on muualla tapahtunut, kun näin on tehty, mitä on tapahtunut niissä maissa, joissa yleisradioyhtiöt on alistettu tavallaan hallituksen peukalon alle.

Rumimmat esimerkit ovat Unkarin tyyppisistä maista, joissa yleisradioyhtiö on täysin hallituksen radio ja tv ja toimii sen propagandan välittäjänä. Mutta myös Hollannissa, jossa vuonna 2000 luovuttiin lupamaksuista ja siirryttiin meidän tyyppiseen järjestelmään, ensin annettiin takeet siitä, ettei julkisen palvelun rahoitus vähenisi, mutta mitä teki siellä seuraava hallitus? Teki mittavan leikkausohjelman, joka myös ulotettiin tähän kansallisen yleisradioyhtiön NPO:n budjettiin, ja nyt on myös siellä uusista leikkauksista päätetty. Islannissa on ollut ihan samantyyppinen kehitys. Aluksi todettiin, että tämä on vain tekninen siirto, tämä ei millään tavalla tule vaikuttamaan rahoitukseen, mutta toisin kävi. Sielläkin korvamerkinnästä luovuttiin ja inflaatiokorotuksia ei tehty, ja tänä päivänä Islannin radio-tv RÚV saa vain noin 86 prosenttia siitä rahasta, mikä alun perin oli tarkoitettu. Näitä esimerkkejä on useita.

Tällaisen oven Suomen hallitus on nyt avannut, ja olisi mielenkiintoista kuulla — täällä on liikenne- ja viestintävaliokunnan puheenjohtaja Jalonen paikalla — mihin arvioihin perustuu se lupaus, että Suomessa ei näin kävisi.

20.07 **Pia Viitanen sd:** Arvoisa rouva puhemies! Tässä keskustelussa on kyllä käynyt harvinaisen selvästi ilmi, että nyt on liikkeellä tosi isoja ongelmia liittyen Yleisradion tulevaisuuteen, oli kyse sitten Yleisradion riippumattomasta asemasta tai sitten noin yleisesti siitä menettelytavasta, mitä täällä kaiken kaikkiaan nyt hallitus on valinnut. Aikanaan tosiaan, kuten todettu, on yhdessä todettu, kuinka tärkeää onkaan se, että Yleisradiota koskevat kaikki merkittävät linjaukset tehdään parlamentaarisesti. Yleisradio ei ole kerta kaikkiaan hallituksen käsikassara, vaan se on kansan radio, sitä kautta kansanvallan radio, eduskun-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 45/2015 vp

nan radio, ja tämä periaate on ollut hyvin tärkeä jo pitkän aikaa. En mitenkään voisi ymmärtää, miksi voisimme tästä periaatteesta kaiken kaikkiaan luopua.

Kun yleisradiolakia on uudistettu matkan varrella ja niihin periaatteisiin palattu, on myös pidetty hyvin tärkeänä tätä riippumattomuutta. Me tarvitsemme laadukkaan, riippumattomassa asemassa olevan Yleisradion. Tätä kautta nyt nämä uudistukset, mitä hallitus on tekemässä yksipuolisesti, oppositiolta kysymättä, ja myös sisällöllisesti, esimerkiksi juuri tämä budjettisiirto, ovat kyllä omiaan ihan tosissaan vaarantamaan tätä asemaa. Tämä tilanne on vakava.

Minä toivon, että tähän voidaan palata. En kerta kaikkiaan voi ymmärtää, miksi näin lyhyessä ajassa hallitus on tehnyt — edustaja Lindtman sanoi minusta aika kuvaavasti; hän sanoi, että tässä on tehty vuoren kokoisia päätöksiä — vuoren kokoisia päätöksiä. Näin toden totta on. Jokainen meistä, joka on seurannut tätä Yleisradion parlamentaarista käsitteilyä ja yhteistä historiaa, voi varmasti tämän allekirjoittaa. Toivon, että tämä on nyt jonkinlainen vaihe, josta vielä hallitus peruuttaa ja tulee tässä suhteessa uudelle linjalle, sille perinteiselle linjalle, yhteistoiminnan linjalle, ja muutenkin harkitsee myös sisällöllisesti tämänkaltaisia päätöksiä. Me emme kerta kaikkiaan (Puhemies koputtaa) voi oppositiossa hyväksyä tätä menettelytapaa.

20.09 Markku Pakkanen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Kantola tuossa hyvin asiallisesti perusteli sitä historiaa, miten Yleisradion rahoitusta 2007—2011 eduskunnassa käsiteltiin ja suunniteltiin. Itse näen tässä tilanteessa, että alle prosentin muutos Ylen rahoitukseen ei vie Ylen riippumattomuutta ja Yle säilyy kyllä eduskunnan radiona. Täällä on kovasti esitelty, että tuleeeko Ylestä hallituksen radio. Itse en näe näin, vaan kun kuuntelen niitä ohjelmia ja tunnen niitä toimittajia ja ihmisiä, jotka siellä työskentelevät, niin ei ole pelkoa, että siitä tällä pienellä rahoituksen siirrolla — niin kuin edustaja Kantola ne summat kertoi — tulisi hallituksen radio. Kyllä se säilyy eduskunnan radiona.

20.10 Antti Lindtman sd: Arvoisa puhemies! Kyllä tämä on nyt aidosti niin iso asia, että tästä on pöytäkirjaan tultava puhumaan.

Edustaja Kantola kävi tässä hyvin historiaa läpi, ja yhteinen tavoite vuonna 2010, jolloin ensimmäinen julkilausuma tehtiin ja jolloin eduskuntaryhmien kesken sovittiin, että Ylen rahoitus uudistetaan, oli se, että Ylen asema pitää turvata niin, että se on riippumaton hallituksen päätöksistä, ja tähän asemaan kuuluu rahoitus ja sen taso. Vuonna 2010 todettiin ensinnäkin, että valmistelun tavoitteena on luoda rahoitus- ja hallintomalli, joka pitkäjänteisesti turvaa Ylen julkisen palvelun kehittämisen ja riippumattomuuden nykyisen kaltaisessa laajuudessa. Sitten 2011 joulukuussa eduskuntaryhmät sopivat, tekivät sopimuksen siitä, että ensinnäkin "Yleisradio Oy:n riippumattomuuden turvaamiseksi on perusteltua, että julkisen palvelun vero ei sisälly valtiontalouden kehyksiin". Tämä siis todetaan erikseen. Sitten todetaan, että vuonna 2013 Yleisradio Oy:n julkisen palvelun rahoituksen taso on 500 miljoonaa veroineen ja tasoa tarkistetaan vuosittain. Nimenomaan sitä tilannetta varten, että mikäli tätä pitää arvioida uudelleen — edes yhden vuoden osalta, edes yhden vuoden osalta, saatikka kehyskaudesta, saatikka siitä, miten Yle-veroa muutetaan, saatikka siitä, onko kehyksessä vai ei — täällä todetaan, että jos sovitun ratkaisun jatkovalmistelussa havaitaan tarvetta aineellisiin muutoksiin, myös niiden valmistelussa nojaututaan parlamentaariseen tukeen. Ja siinä hallituksen esityksessä, joka valmisteltiin silloisen ministeri Kiurun johdolla, todetaan sivulla 33 hyvin selkeästi, että tämä lakiehdotus perus-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 45/2015 vp

tuu eduskuntaryhmien tekemään sopimukseen Yleisradion rahoitusta koskien. Nyt on hyvä muistaa, että Yleisradion eduskuntaryhmäthän päättivät vuonna 2014, että Yleisradion rahoitusindeksi jäädytetään tälle vuodelle, mutta jos nyt katsotaan, mikä näiden kahden asian ero on, niin ensinnäkin tästä asiasta eduskuntaryhmien puheenjohtajat tekivät maaliskuussa yhteisen sopimuksen ja sen pohjalta hallitus toi käsittelyyn lakiesityksen Yleisradion indeksin väliaikaisesta jäädyttämisestä.

Nyt jos käydään vielä tämän vuoden prosessi läpi, miten tämä asia tuotiin esiin, niin oppositiopuolueet ovat olleet hyvin tyytymättömiä siihen tapaan, miten tämä on käsitelty. Me saimme suurimman ryhmän puheenjohtajalta elokuussa viestin, jossa pyydettiin ryhmien johdon tuntoja koskien Yleisradion indeksijäädytystä, ja siinä todettiin erikseen, että ministeri ottaa asiaan kantaa vasta sen jälkeen, kun eduskuntaryhmien tunnot ovat tulleet. Sen jälkeen yhtäkkiä saimme lukea viestin, että hallituspuolueet ovat päättäneet, että Yleisradion indeksi jäädytetään — siis ilman yhtään neuvottelua, ilman yhtään tapaamista. Tämän jälkeen, kun kokoonnuimme neuvottelemaan ja paheksuimme tätä tapaa, saimme kuulla, että kyseessä onkin päätös, joka koskee koko kehyskautta, ja vielä sen jälkeen saimme kuulla, että hallitus onkin päättänyt kiertoteitä, keittiön kautta, siirtää Yleisradion valtiontalouden kehyksiin. Eli kyllä tässä on tapahtunut valtavan iso muutos, jossa käytännössä hallituksen toiminta on rikkonut sitä sopimusta, jonka eduskuntaryhmät ovat yhdessä tehneet. Ja aivan olennainen osa tätä riippumattomuutta siinä sopimuksessa, jonka me olemme aikaisemmin tehneet, on nimenomaan se, että kukin hallitus ei pääse muotoilemaan rahoitusta tai rahoitustasoa mieleisekseen ja sillä tavalla ikään kuin olisi mahdollista pitää uhkaa yllä tai tavalla tai toisella vain hallituksesta käsin puuttua Yleisradion asemaan. Tämä on se suurin syy eli se tapa, miten Yleisradion rahoituksesta päätetään. Sillä on merkittävä vaikutus siihen, onko Yleisradio riippumaton radio, joka on nimenomaan koko eduskunnan radio, ja tässä on räikeästi rikottu niitä menettelytapoja, joita on päätetty.

Nyt ongelma on se, että ministeri on ilmoittanut, että nyt perustetaan parlamentaarinen työryhmä, joka alkaa ensi vuoden alusta käsittelemään Yleisradion asemaa. Tilanne on se, että eduskunta joutuu ottamaan nyt tänä syksynä kantaa Yleisradion ensi vuoden indeksiin julkisen talouden suunnitelman yhteydessä, koko nelivuotiskauden indeksiin, ja eduskunta joutuu ilman parlamentaarista käsittelyä ja valmistelua ottamaan kantaa siihen, kuuluuko Yleisradion rahoitus valtiontalouden kehyksiin vai ei — puhumattakaan niistä muutoksista, joita ollaan tekemässä Yle-veroon. Riippumatta siitä, mitä mieltä näistä kaikista asioista on, niin nyt ongelma on se, että tänä syksynä eduskunta nyt tämän toiminnan takia joutuu ottamaan kantaa näihin asioihin, ennen kuin koko työryhmä edes ehtii aloittaa työtään. Olen esittänyt hallituspuolueiden eduskuntaryhmille, että tämä tilanne olisi ratkaistavissa. Olisi ollut järkevää, että hallitus vetäisi nyt tämän käsillä olevan lakiesityksen pois, olisi muuttanut julkisen talouden suunnitelmaa niiltä osin, jättänyt asian auki, ja tämän jälkeen olisimme voineet käsitellä täällä yhdessä parlamentaarisesti Yleisradion asemaa ja niitä muutostarpeita, joita tässä on, ja kytkeä sen tähän parlamentaariseen työhön.

Jos joku väittää, että nyt ne muutokset, joita hallitus on yksipuolisesti tehnyt, eivät mitenkään liity Yleisradion asemaan tai että edes tämä yksi päätös ei vaikuta Yleisradion asemaan, niin hän kyllä joko puhuu palturia tai huijaa itseään. Tästä on kyse. Tämä on vakava, todella vakava asia. Sillä, miten Ylen rahoituksesta, sen tasosta, sen rakenteesta päätetään, on vaikutusta, onko Yle riippumaton vai ei. Nyt hallitus on astumassa sellaiselle polulle, jolla ennemmin tai myöhemmin varmasti tulee karhu vastaan. Kysyn läsnä olevilta halli-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 45/2015 vp

tuspuolueiden edustajilta: onko eduskuntaryhmien 16. joulukuuta 2011 solmima sopimus edelleen voimassa vai ei?

20.19 Krista Kiuru sd: Arvoisa puhemies! Täytyy ajassa palata hieman taaksepäin ja pohtia, mitä eduskunnassa itse asiassa sovittiin Yleisradion rahoituksesta vuonna 2011. Elettiin ihan joulukuun viimeistä päivää ja viimeisiä hetkiä, 16.12.2011 linjattiin kaikkien parlamentaaristen ryhmien päätöksellä: "Yleisradion riippumattomuuden turvaamiseksi on perusteltua, että julkisen palvelun vero ei sisälly valtiontalouden kehyksiin. Vero tuloutetaan teknisesti valtion talousarvioon, josta varat ohjataan Valtion televisio- ja radiorahastoon. Vuonna 2013 Yleisradio Oy:n julkisen palvelun rahoituksen taso on 500 miljoonaa euroa veroineen. Tasoja tarkistetaan vuosittain alkaen vuodesta 2014 indeksin mukaista vuotuista kustannustason nousua vastaavasti." Samassa lausumassa myös kirjoitetaan näin: "Jos tänään sovitun ratkaisun jatkovalmistelussa havaitaan tarvetta aineellisiin muutoksiin, myös niiden valmistelussa nojataan parlamentaariseen tukeen." Siis nojataan parlamentaariseen tukeen.

Arvoisa puhemies! Tässä joitakin lausuman katkelmia siitä, mistä oikeastaan Yle-ratkaisu sai tuulta alleen. Viimeiset kolme vuosikymmentä olemme yhdessä yrittäneet Yle-veron uutta ratkaisumallia. Aikoinaan mietittiin, onko se Yle-maksu vai olisiko se Yle-vero, ja päädyttiin sitten lopulta tähän nykyiseen malliin. Jo 40-luvulta Suomen viestintäpolitiikan aivan keskeinen linja on ollut siinä, että Yleisradion rahoituksen pitää perustua riippumattomaan lähteeseen, ikään kuin riippumattomiin käsiin. Nyt me olemme tilanteessa, jossa tämä 40-luvulla alkanut totuus on selkeästi kyseenalaistettu. Se työ, joka tehtiin yhdessä kaikkien eduskuntaryhmien kanssa viime kaudella, on muodostumassa aika rammaksi an-kaksi, jos käytännössä nämä hallituksen suunnitelmat sellaisinaan tulevat menemään läpi. Eli olemme tilanteessa, jossa käytännössä ollaan rikkomassa tätä yksimielisesti valmistettua pohjaa.

Siltä varalta, että tulee epäselvää siitä, millä tavalla tämä keskustelu jatkuu: Yle-lainsäädäntöä ruvettiin tämän lausuman pohjalta valmistelemaan, ja kun tätä Ylen loppuratkaisua valmisteltiin tämän lausuman pohjalta, hallituksen esityksessä 29/2012 vp aikoinaan nimenaan todettiin sivulla 33: "Pääministeri Jyrki Kataisen hallitusohjelman mukaan Ylen rahoituksen malli ja keräystapa uudistetaan eduskuntaryhmien yhteisen vuonna 2010 hyväksytyn kannanoton mukaisesti." Ja tästä samasta lausumasta on otettu myöskin tähän hallituksen esityksen samaiselle sivulle 33 huomio, jossa todetaan: "Hallitusohjelmassa viitatus vuoden 2010 kannanoton mukaan rahoituksen tason on oltava riittävä." Lisäksi samalla todettiin: "Tämän esityksen ehdotukset perustuvat edellä mainittuun julkilausumaan ja valtioneuvoston periaatepäätökseen. Julkisen palvelun rahoituksen muutokseen liittyvä esitys uuden yleisradioveron perimiseksi on valmisteltu valtiovarainministeriössä."

Arvoisa puhemies! Mitä tällä kaikella yritän sanoa? Nyt me olemme tilanteessa, jossa kaikki tämä, joka on äsken kuvattu, on tehty tyhjäksi. Sen jälkeen, kun tätä Yle-veroratkaisua ruvettiin tekemään, tehtiin ensimmäiseksi periaatepäätös, jossa nämä samat kannat, jotka teille luin, ovat myöskin esillä. Ja sen jälkeen tehtiin Yle-laki ja siihen liittyvä rahoituksen osuus, joka valmisteltiin valtiovarainministeriössä, ja myös nämä kaikki edellä mainitut kirjaukset toistetaan näissä esityksissä. Eli Yleisradion toimintaan, rahoituksen tasoon ja myöskin tähän Yleisradion rahoitusmekanismiin liittyvään ratkaisuun voi tehdä muutoksia vain nojaamalla parlamentaariseen tukeen. Ja se on todettu myös tämän silloisen lakiesityksen luonnoksissa ja hyväksytyssä eduskunnan kannassa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 45/2015 vp

Nyt, arvoisa puheenjohtaja, me olemme tulleet tilanteeseen, jossa hallitus on toiminut yksipuolisesti, ensinnäkin toteamalla jo hallitusohjelmassaan, että Yle ei kuulukaan enää näihin kehyksen ulkopuolisiin eriin. Minä tietysti ihmettelen tätä sen takia, että vaikka Valtiontalouden tarkastusvirasto on edellyttänyt, että olisi hyvä, että kaikki erät, erityisesti nämä suhdannepoliittiset erät, kuuluisivat kehyksen sisään, niin tätä samaa periaatetta ei ole noudatettu kuitenkaan kaikkien muiden poliittisesti kiinnostavien asioiden kohdalla, niin kuin esimerkiksi Makeran kohdalla. Mutta Yleisradion kohdalla hallitus yksipuolisesti päätti, että tämä erä kuuluu kehyksen sisään, mikä on selkeä poliittinen kannanotto ja vastoin näitä linjauksia, joita on tehty.

Toiseksi olin yllättyneet siitä, että hallitus päätti, tosin kyllä kuunneltuaan varoituksen sanaa... Itsekin julkisuudessa varoitin siitä, että jos Yle-indeksiä yksipuolisesti muutetaan, syntyy tilanne, jossa meillä jää käytännössä rahoituksen tasoon selkeä pluskertymä, ja tämä kumulatiivinen kertymä tulee olemaan — ainakin tämän lakiesityksen mukaan, joka on laadittu — käytännössä 60 miljoonaa euroa suurempi. Tästä syystä johtuen hallitus päätyi siihen, että tämä 60 miljoonaa voitaisiin käyttää johonkin muuhun tarkoitukseen. Sitä kautta he omalla toiminnallaan budjettiriihessä päätyivät siihen, että tämä pienin maksuunpantava määrä korotettaisiin 51:stä 70 euroon. Sitä me sosialidemokraatit kannatimme myös silloin, kun tätä lakiesitystä aikoinaan valmisteltiin, mutta on totuuden nimissä sanottava, että tässä salissa kahdelta ryhmältä sille ei ollut kannatusta. Ja tämä johtaa nyt siihen, että kun tämä laki menee täällä läpi, niin käytännössä — niin kuin vaikutuksista todetaankin tällä sivulla, jolla on "vaikutukset julkiseen talouteen" — ehdotettu muutos merkitsee sitä, että noin 20 miljoonaa euroa pienempi on Yle-verokertymä kuin aikoinaan yhdessä linjattiin. Mistä tämä 20 miljoonaa katetaan, tätä ei tässä esityksessä sanota.

Ja kaiken lopuksi totean, että Yleisradio-indeksijäädytys oli jo kerran aikaisemmin esillä ja silloin sovittiin, että jos indeksijäädyksiä tehdään, ne tehdään yhteisesti asiasta päättämällä, ja tässä tapauksessa näin ei ole käynyt, koska hallitus on päättänyt, että tämä indeksijäädytys kun tehdään, niin se voidaan tehdä ainoastaan hallituspuolueiden tuella. Ja näin koskaan ei päätetty. Siitäkin on olemassa lausuma, indeksijäädytys vuodelle 2015. Hallituksen perusteluissa lukee: "Ehdotus perustuu eduskuntaryhmien puheenjohtajien 21. päivänä maaliskuuta 2014 tekemään sopimukseen, jonka mukaan taloustilanteesta johtuen Yleisradio Oy:n indeksin jäädyttämiseksi valmistellaan tarvittava lainsäädäntömuutos. Yksimielisesti tehty poikkeuksellinen päätös koskee vuotta 2015" — yksimielisesti tehty poikkeuksellinen päätös. Eli täytyy kyllä todeta, että olen hyvin pettynyt siihen, että Suomessa viestintäpolitiikka ei ole pitkäjänteistä, ja tällä vaarannetaan koko Yleisradion rahoitus tuleville vuosille ja tullaan olemaan tilanteessa, että se, että saimme tv-lupatarkastajat suomalaisten ovilta pois (Puhemies koputtaa) ja tämän Yle-veroratkaisun tehtyä tavalla, joka nautti silloin yksimielisyyttä tässä salissa, voidaan pyörittää minkä tahansa hallituksen, minkä tahansa joukon, toimesta, ja joka kerta, joka ainoa hallituskausi, tehdään omin päin Yleen muutoksia. Se ei ole mahdollista, koska se johtaa tilanteeseen, jossa meillä ei ole sellaista Yle-ratkaisua, joka kestäisi aikaa. Ja nyt minä varoitan todella vakavasti: Toivon todella, että valiokunnassa — puheenjohtaja näyttää olevan täällä — te perehdytte tähän asiaan, katsotte, mitä näissä lakiesityksissä on aikoinaan lukenut ja miksi niihin on päädytty niin kuin on päädytty. Ja tästä riippumattomuudesta on hyvin pitkät luvut siinä laissa, johon Yle-rahoitus ja Yle-laki tänä päivänä perustuvat. Että sen takia pyydän vielä malttia ja pyydän perehtymään tähän asiaan ennen kuin tehdään aivan peruuttamattomia virheitä. — Kiitos.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 45/2015 vp

20.28 Sinuhe Wallinheimo kok: Arvoisa rouva puhemies! Ensinnäkin tästä dramaattisesta kehysiiirrosta — huom. dramaattisesta siis lainausmerkeissä. Rahastosiirto sisältyy valtion talousarvion momenttiin 31.40.60 Siirto valtion televisio- ja radiorahastoon. Valtion televisio- ja radiorahasto on valtion talousarvion ulkopuolinen tilinpidollinen rahasto, jota hoitaa Viestintävirasto. Rahaston varoja suoritetaan Yleisradio Oy:lle valtioneuvoston vahvistaman käyttösuunnitelman ja yhtiön rahoitustarpeen mukaisesti.

Mielestäni tähän ei liity edustaja Lindtmanin kuvaamaa vuoren kokoista dramaattista ongelmaa. (Krista Kiuru: Kyllä liittyy!) Te voisitte toki oppositiossa olla varmasti toista mieltä.

Toiseksi, tässä taloudellisessa tilanteessa, kun joudumme leikkaamaan eläkeläisiltä, opiskelijoilta, työttömiltä, työssä käyviltä, keliaakikoilta tai vaikka keneltä, SDP ei voisi hyväksyä Yleisradion indeksin jäädyttämistä. Anteeksi vain, mutta nyt ei kuulosta vastuulliselta politiikalta. (Antti Lindtman: Tässä se nyt tuli!) Uskon, että suuri yleisö tämän jäädytyksen kuitenkin ymmärtää ja hyväksyy.

Arvoisa rouva puhemies! Ja mitä parlamentaariseen työryhmään tulee, uskon, että se jatkuu täysin normaalisti, kunhan työryhmän vetäjä Matti Vanhanen vain sen saa kunnolla aktivoitua.

20.30 Markku Pakkanen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Ilman sen suurempaa draamaatiikkaa totean, kun tässä ovat nämä hyvin perustellut selvitykset opposition puolelta tulleet, että viime kaudella oli varmaan vastuullinen oppositio tekemässä hyvää parlamentaarista yhteistyötä ja saatiin hyviä päätöksiä, mutta niin kuin edustaja Wallinheimo tuossa totesi, tilanne on hiukan muuttunut tällä hetkellä.

20.31 Eero Heinäluoma sd: Arvoisa puhemies! Todellakin erittäin merkittävä kysymys, miten turvaamme moniarvoisen tiedonvälityksen Suomessa tulevaisuudessa ja millä periaatteella tähän moniarvoiseen tiedonvälitykseen olennaisesti kuuluvaa Yleisradiota hallitaan. Meillä on vuosikymmenten perinne sekä lainsäädännön kautta että myös syntyneenä tapakulttuurina, että hallitus ei tee Yleisradiota koskevia päätöksiä vaan Yleisradion ohjaus tapahtuu eduskunnan toimesta, ja se on tärkeää kaikissa länsimaisissa yhteiskunnissa siltä pohjalta, että sitä isoa tiedonvälitysvoimaa, joka kansallisessa radioyhtiössä on, voidaan käyttää riippumattomasti.

Hallitus ei pyri rakentamaan ohjausta uutistoimintaan eikä muuhunkaan yleisradiotoimintaan, vaan hyväksytään se ajatus, että on olemassa riippumaton tiedonvälitys, ja sitä myös kansallinen Yleisradio-yhtiö edustaa. Tämä periaate on ollut johdonmukaisesti voimassa ei vain viime vaalikaudella vaan sitä edeltävillä vaalikausilla myös, ja siihen ovat kaikki eduskuntaryhmät ja eduskuntapuolueet johdonmukaisesti sitoutuneet. Nyt on tapahtumassa erittäin iso ja merkittävä muutos, ja toivon, että edustajat puoluekantaan katsomatta miettivät tämän muutoksen sisältöä ja sen toivottavuutta. Tämä ei ole mikään säästökysymys, vaan kysymys on siitä, voiko Yleisradio luottaa siihen, että sen riippumattomuus on turvattu ja sen toiminnalle tarpeelliset resurssit on myös järjestetty.

Kun täällä on viitattu aikaisempiin kannanottoihin, on syytä sanoa, että ne ovat olleet hyvin johdonmukaisia siitä vuoden 2010 eduskuntaryhmien yhteisestä kannanotosta lähtien ja tietysti sitä ennenkin, mutta kun silloin täällä yleisradiolaki ei saanut ehkä ihan hurraahuutoja, se oltiin kuitenkin valmiit viemään silloin lävitse, mutta sitten esittelevä ministeri Lindén päätyi siihen, että hän vetää ehdotuksen pois. Tässä tilanteessa ryhmät kantoivat

Pöytäkirjan asiakohta PTK 45/2015 vp

yhdessä vastuun ja katsoivat, että Yleisradiota ei voida jättää rahoitukseltaan eikä toimintaperiaatteeltaan tyhjän päälle vaan tärkeätä on, että ryhmillä on yhteinen kanta, joka ohjaa sitten yleisradiolain valmistelua. Tämä yhteinen kanta syntyi keskustelujen pohjalta, ja tälle pohjalle sitten ministeri Kiuru rakensi tämän lain uusimisen, joka johti myös sitten Yleisradion rahoituksen uusimiseen.

Rahoituksessa aivan keskeinen kysymys oli, että kun siirrytään lupamaksusta uuteen rahoitusjärjestelmään, niin voidaan luottaa siihen, että riippumattomuus on turvattu, eikä niin, että kulloinkin hallitus ryhtyy säätelemään tätä rahoitusta ja sitä kautta pyrkii luomaan oman peukalonsa tänne Yleisradion valtimon päälle. Tältä kannalta katsoen on olennaista, että eteneminen ei tapahdu niin kuin nyt olemme nähneet, että hallituspuolueet tekevät päätöksiä, mikä on Yleisradion tarvitsema rahoitus, ja sitten tehdään päätöksiä siirtää kehukseen Yleisradion menot, toisin kuin mikä oli aikaisempi poliittinen yhteisymmärrys.

Pidän erittäin huonona tätä esitystä indeksin jäädyttämisestä. Ilmeisesti — en tiedä, eihän meille ole edes kerrottu asiaa — on tarkoitus, että nämä leikkaukset tehdään useampana vuotena peräjälkeen. Täällä me istumme eduskunnassa emmekä edes tiedä, mitä hallitus on tästä päättänyt, mutta semmoinen tieto on liikkeellä, että tarkoitus on leikata Yleisradion toimintaedellytyksiä joka ikinen vuosi koko vaalikauden ajan. Ja sitten, kun nämä pannaan kehukseen, sehän tosiasiaa tarkoittaa sitä, että vastoin hyvin laajaa aikaisempaa yhteisymmärrystä Yleisradiota ollaan tekemässä osaksi budjettitaloutta. Ja sitten tullaan pelaamaan Yleisradion tarpeet suhteessa muihin budjetissa oleviin tarpeisiin, niin että jos sinne pannaan jotain, niin sitten pitää kehuksesta ottaa jostain muualta pois. Tämä on erittäin iso linjanveto, joka tässä tehdään.

Tältä kannalta katsoen tämä on surullista, että eduskunta aivan meidän tiedonvälityksen keskeisistä periaateasioista keskustelee näin vajaalukuisesti illan myöhäisinä hetkinä ilman, että paikalla on esittelevää ministeriä, että edes tiedettäisiin, mitä hallitus aikoo tehdä, ja ilman, että täällä ovat paikalla hallituspuolueiden eduskuntaryhmien puheenjohtajat, jotka ovat näissä keskusteluissa olleet mukana. On maita, jotka tekevät tällä tavalla päätöksiä, ja nyt en siis liioittele, vaan meiltä löytyy itäisen Keski-Euroopan maista entisiä kommunistimaita, jotka ovat siirtyneet tällaiseen järjestelmään, jossa hallitus pyrkii ohjaamaan kansallista yleisradioyhtiötä ja sitä kautta vaikuttamaan maan asioihin. Ja sitten illan myöhäisinä hetkinä tehdään lainsäädäntömuutoksia mahdollisimman huomaamatta ja ilman, että niistä käydään kunnollista keskustelua.

Tämä kehityssuunta ei aidosti ole hyvä, ja jotta tämä voidaan estää, niin kyllä se edellyttää sitä, että puoluekantaan katsomatta kansanedustajat ovat valmiita puolustamaan kestäviä Yleisradioon liittyviä periaatteita, jotka ovat olleet voimassa vuosikymmeniä, jotka ovat syntyneet käytännön kokemuksen kautta ja jotka ovat toimineet kaikissa suhdanteissa järkevällä tavalla turvaten Yleisradion toiminnan uskottavuuden.

Tätä ei tee helpommaksi se, että tässä tilanteessa olemme sitten nähneet senkin ihmeellisen suorituksen, että hallitus ja sen pääministeri haluavat suoran lähetyksajan Yleisradiolta, ja samaan aikaan keskustellaan Yleisradion rahoituksesta. Semmoista kysymystä ei olisi koskaan pitänyt laittaa Yleisradion johdon eteen, että ovat yhtä aikaa esillä Yleisradioon tehtävät leikkaukset ja se, antaako Yleisradio suoraa lähetyksäaikaa pääministerille asiassa, joka on voimakkaasti riidanalainen ja jossa on erittäin erilaisia käsityksiä sekä eduskunnan sisällä että myös työmarkkinoilla.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 45/2015 vp

Tämä kehityssuunta on huono, ja sitä löytyy joistakin mainitsemistani maista, vaikkapa Unkarista, tätä iltamyöhään tapahtuvaa käsittelyä vajaille saleille niin, että ministerit ovat poissa ja asia viedään vain nopeasti ilman kunnollista valokeilaa ja kunnollista tarkastelua. Se on huono kulttuuri, siihen ei pitäisi mennä, ei millään hallituspohjalla. Voi olla, että kaikki ei ole tässä siis tahallista, ja voi olla, että tässä on myös sattumaa joukossa. Mutta aika monta asiaa menee nyt huonoon kulmaan, ja ne aiheuttavat tietysti huolen siitä, millä tavalla tämä keskeinen demokratiaan kuuluva asia, moniarvoinen tiedonvälitys ja kansallisen yleisradioyhtiön riippumattomuus, turvataan. Olen huolestunut tästä kehityssuunnasta. Olen hyvin pettynyt siihen, että näin lyhyessä ajassa unohtuu kaikki, mitä on vuosien ja vuosikymmenten aikana opittu ja puhuttu.

Minusta tässä on koko eduskunnan intressi, että se, mitä on aikaisemmin sovittu, pidetään voimassa, ja jos jotain muuta mieltä ollaan, niin sitten keskustellaan niin, että kaikki ovat paikan päällä, eikä niin, että joku porukka hallituksessa menee omaan nurkkaansa ja sitten tulee ja kertoo, että näin tämä on, ja eduskunta pannaan tapahtuneiden tosiasioiden eteen. Tässä on iso oppimisen ja oppiraportin paikka kaikissakin tapauksissa. Sen ohella pidän erittäin tärkeänä, että eduskunta ei asetu kumileimasimen asemaan eikä hyväksy näitä nyt tehtyjä päätöksiä ilman kriittistä, asiallista ja monipuolista asioiden läpikäyntiä.

20.38 Antti Lindtman sd: Arvoisa puhemies! Todella kyse on paitsi periaatteellisesti myös asiallisesti niin isosta asiasta, ettei tätä voi päästää täällä käsittelemättä vain muuttaman puheenvuoron käsittelyllä.

Ensinnäkin totean, mitä tulee edustaja Pakkasen kommenttiin siitä, että nyt tästä aiheutunut keskustelu johtuisi jotenkin siitä, minkälainen oppositio meillä on, niin minä luulen, että tämä kommentti vähän nyt osoittaa sitä, ettei tiedetä, kuinka valtavia asioita tässä ollaan nyt päättämässä. Siis jos tässä olisi ollut pyrkimys pitää kiinni siitä sopimuksesta, joka yhdessä on tehty, jos olisi aidosti pyrkimys ja halu keskustella Yleisradion rahoituksen tasosta vaikkapa verraten siihen, mitä muualla yhteiskunnassa tapahtuu, niin olisi voinut olettaa, että hallitus tai vastaava ministeri tai suurimman eduskuntaryhmän puheenjohtaja kutsuu eduskuntaryhmät koolle käsittelemään nyt niitä asioita ja argumentteja, joita tässä esimerkiksi hallituspuolueiden kansanedustajien keskustelussa on tullut esiin.

Ei kukaan ole kiistänyt sitä, etteikö Yle ole osa julkista taloutta. Kyse on todella siitä, että mikäli tähän rahoitukseen ylipääntänsä halutaan muutoksia tehdä, puhumattakaan siitä, onko se järkevää, niin jos hallitus ei edes kutsu — siis me olemme tunnustaneet, että Yleisradio on riippumaton ja että sen pitää olla nimenomaan eduskunnan alla — neuvotteluja kokoon, ei ensi vuoden indeksistä, ei muutoksista Yle-veroon, ei siitä, mikä on vaalikauden kehys, ei siitä, että siirretään kehyksen sisään, niin onko tässä kysymys tietoisesta tarkoituksesta ottaa Yleisradio pois eduskunnan alta? Siis olisitteko te hyväksyneet viime kaudella tätä sopimusta, jos hallitus olisi tehnyt esityksen kertomatta teille ja sanonut, että laittakaa nimi alle? En usko — enkä usko, että kukaan tässä salissa siihen uskoo.

Tämä on valtavan iso asia. Ja nyt, mikäli tämä eduskunta tämän prosessin ja näiden esitysten pohjalta tämän askeleen ottaa, niin sitten ollaan kyllä todella todella vaarallisella tiellä, niin kuin edellisessä puheenvuorossa kuultiin. Me olemme nähneet maailmalta, mitä tapahtuu, kun hallitus ottaa paikallisen yleisradioyhtiön haltuun.

Ja ehkä vielä vakavaksi tämän tekee se, että silloin kun hallitusta vielä muodostettiin, kun aidosti tässä on kyse siitä, että emme tiedä, onko kyse siitä, että ei ole ollut tietoa, ei ole ollut sitä sopimusta käsillä, mikä olisi pitänyt hallituksessa tietää hallitusneuvottelujen tai

Pöytäkirjan asiakohta PTK 45/2015 vp

budjettiriihen ajan, niin juuri tämän takia jo hallitusneuvotteluiden aikaan me silloiset tulevat oppositiopuolueet ja niiden eduskuntaryhmien puheenjohtajat lähestyimme hallitustunnustelija Juha Sipilää.

Toukokuussa 2015 silloiselle hallitustunnustelija Sipilälle veimme henkilökohtaisesti kannanoton, jossa toivoimme parlamentaarista käsittelyä eri asioissa. Siinä kannanotossa todettiin, että edelleen pidämme tärkeänä sitä, että Yleisradion asemaan, tehtäviin ja rahoitukseen liittyvät asiat käsitellään vakiintuneen tavan mukaisesti parlamentaarisesti eikä niistä sovita hallitusneuvotteluiden yhteydessä. Kaikki läsnä olevat jäivät siihen ymmärrykseen, että tähän silloinen hallitustunnustelija sitoutui.

Ja nyt jos puhutaan tästä kehyksestä, mihin edustaja Wallinheimo viittasi ja sanoi, että tämä on vain tällainen tekninen asia, että ei siinä ole mitään poliittista arvovalintaa, niin jos hallitus päätti siirtää nimenomaan Yleisradion kehykseen, josta on siis pohjalla tämä parlamentaarinen sopimus, eduskuntaryhmien sopimus, (Krista Kiuru: Ja periaatepäätös!) — ja periaatepäätös — minkä takia Maatilatalouden kehittämisrahasto jätettiin sitten kehyksen ulkopuolelle? Minkä takia vaikkapa Ara jätettiin kehyksen ulkopuolelle? Kannatan, että se on kehyksen ulkopuolella, mutta ei näistä kahdesta ole olemassa parlamentaarista sopua. Sen sijaan näistä rahastoista hallitus päättää siirtää sen rahaston, josta on olemassa parlamentaarinen sopimus eduskuntaryhmien kanssa, kehyksen sisään, ja se tulee keittiön kautta ilmi oppositiolle. Eli kyse ei ole vain tekniikasta. Hallitus on tehnyt tietoisesti valinnan siitä, että esimerkiksi näistä rahastoista nimenomaan Yleisradio siirretään mutta Mäkelä ja Ara jätetään ulkopuolelle.

Ja kun tätä on nyt selvitetty sen jälkeen, kun tämä tuli ilmi, niin on vasta nyt käynyt ilmi, että itse asiassa tästä tehtiin päätös mitä ilmeisimminkin hallitusneuvotteluissa. Hallitusohjelmasta löytyy lista niistä rahastoista, jotka ovat kehyksen ulkopuolella, ja kun olen kysynyt tätä valtiovarainministeriöstä, mihin tämä päätös perustuu — siis se päätös, että kävelään eduskunnan yli, hallitus kävelee eduskunnan yli asiassa, josta on eduskuntaryhmien sopimus — niin he ovat todenneet, että nämä rahastot päätettiin hallitusneuvotteluissa jättää kehyksen ulkopuolelle, ja siinä ei ole Yleisradiota. Tällä tavalla päätöksiä tehdään, eikä niistä kerrota. Vasta myöhemmin keittiön kautta saadaan kuulla, että kehyssiirto on tapahtunut.

Nyt on esitettävä vakava kysymys. Jos näin aiotaan käsitellä Yleisradion rahoitusta — johon liittyy tämä asema ja liittyy se kaikkein tärkein asia, riippumattomuus kulloisestakin hallitusvallasta — niin herää kysymys, mikä tässä on tavoite. Mutta on mahdollista, että tässä on edelleen kyse siitä, että he, jotka ovat näitä päätöksiä tehneet, eivät välttämättä ole tienneet, kuinka isosta, vuoren kokoisesta asiasta on kyse, ja silloin olisi viisainta vetää käsijarrua. Mehän olemme nähneet hallituksen muissakin asioissa niin sanotusti vetävän käsijarrua tai muuttavan lyhyellä aikavälillä päätöksiään.

Olisi järkevää, että hallitus vetäisi tämän lain pois, muuttaisi julkisen talouden suunnitelmaa tai toteaisi, että tämä kehyssiirto perutaan, samaten muutokset, mitä on tehty budjettiriihessä Yleä koskien. Ja vaikka sitten aikaistettaisiin tätä parlamentaarisen työn käynnistymistä tai jätettäisiin ne asiat sinne päätettäväksi, minusta se olisi suurta viisautta, ja uskon, että kaikki ne kansanedustajat, jotka syvällisesti perehtyvät tähän asiaan, perehtyvät siihen, miten tähän on tultu, minkä takia Yleisradion riippumattomuus halutaan turvata, ja perehtyvät siihen, miten aikaisemmin on esimerkiksi tehty päätöksiä vaikkapa koskien tätä vuotta, millä prosessilla, niin uskon, että kaikki tulevat sille kannalle, että näin olisi järkevää toimia. Eli vielä ei ole liian myöhäistä, se kannattaisi tehdä, mutta jos nyt eduskunta pa-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 45/2015 vp

kotetaan ottamaan kantaa ilman parlamentaarista valmistelua prosessilla, jossa on rikottu eduskuntaryhmien yhteistä sopimista, niin pelkään, että siltä askeleelta ei ole enää paluutietä.

20.47 Krista Kiuru sd: Arvoisa puhemies! Otan itsekkin kiinni vielä siitä, millä tavalla Yle-veroa ja Yle-lainsäädäntöä koskevaa valmistelua on tehty.

Kyllä eduskunnassa useimmiten peräänkuulutetaan hyvää lainvalmistelua, ja tässä tapauksessa tuntuu siltä, että hallitus itsekään ei tiennyt, mitä tuli oikein päätettyä. Iso kysymys liittyy ylipäätään siihen, onko Ylen rahoitusta tai Yle-lainsäädäntöä koskevia muutoksia mahdollisuus tehdä omin päin. Siitä on nykyisen lain pohjassa selkeät kirjaukset, että ne kaikki muutokset, jotka siihen pohjaan tehdään, nojaavat parlamentaariseen tukeen. Tässä tapauksessa parlamentaarinen tuki kaventui varsin pienelle porukalle ja vain hallituspuolueiden pohjalle, mikä tarkoittaa sitä, että sentyyppisiä esityksiä eduskunnassa ei ole Yleisradiota koskien tehty. 40-luvulta on ollut periaate, jossa Suomen Yleisradion riippumattomuus on varmistettu sillä, että kaikki Yleisradiota koskevat päätökset tehdään yhdessä koko eduskunnan suomin turvin.

Tämä johtaa myös siihen, että nyt me olemme erikoisessa tilanteessa, jossa viikonloppuna ei kukaan vielä tiennyt, ollaanko Yle siirtämässä kehyksen osaksi vai ei. Sitä on aivan turva saivarrella, että tässä on kysymys teknisestä muutoksesta. Jos kerran hallitusohjelmassa jo päätetään, mitkä jäävät ikään kuin kehyksen ulkopuolelle, ja sinne löytyy kuitenkin poliittisesti suojeltuja rahastoja niin kuin Ara ja Makera, niin tältä osin Yleisradio, jolla on ainoana koko tämän eduskunnan tuki säilyä kehyksen ulkopuolisena rahastona, on päätetty siirtää kehyksen sisään. Tältä osin minä ihmettelen sitä, koska, niin kuin totesin, Yleisradiota koskevat päätökset on tehty silloisessa lausumassa vuodelta 2011, sitä koskevassa valtioneuvoston periaatepäätöksessä, joka perustui sanatarkasti (Puhemies koputtaa) tähän äskeiseen lausumaan, ja sitten sitä koskevassa lainsäädännössä, joka säädettiin. Näin ollen kysyn vielä kerran: onko nämä vaikutusarvioinnit selvitetty, koska jossakin nyt puuttuu hyvin paljon rahaa siitä Yle-ratkaisusta, (Puhemies koputtaa) joka aikoinaan tehtiin?

20.49 Eero Heinäluoma sd: Arvoisa puhemies! Tässähän on hyvin paljon kiinni siitä, miten hallituspuolueissa tätä asiaa tarkastellaan, ja mielestäni myös aika paljon siitä, mitä hallituspuolueiden kansanedustajat tästä asiasta ajattelevat, ja aivan erityisesti, mitä eduskunnassa olevat kansanedustajat tästä asiasta ajattelevat. Toivoisin tosi paljon ja sydämestäni, että tätä ei nyt liitettäisi siihen pitkään listaan erimielisyyksiä budjettipolitiikasta, sosiaaliturvan säästöistä tai julkisista menoista tai verotuksesta, koska tämä asia on eri kategoriasa. Ja toivoisin, että hallituspuolueiden edustajat aidosti paneutuisivat tähän asiaan ja kävisivät tämän vanhan historian lävitse ja miettivät, haluammeko tehdä erittäin ison periaatteellisen muutoksen siinä tavassa, jolla Yleisradion asioista Suomessa päätetään. Tämä ei ole rahakysymys, tämä on periaatekysymys ja riippumattoman tiedonvälityksen kysymys, ja tätä on vaikea hoitaa tai oikaista oppositiosta käsin. Tämä edellyttää sitä, että pitää olla hallituspuolueen edustaja, jolla on kulttuurin tuntemusta ja ymmärrystä yli suhdanteiden. Joten toivon, että tämä keskustelu ei jäisi tähän vaan että tässä talossa voitaisiin aidosti käydä asiallinen pohdinta irrallaan normaalista poliittisesta miekkailusta siitä, onko tämä se suunta, johon me haluamme viedä asioita Yleisradio-yhtiön osalta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 45/2015 vp

20.51 **Katja Taimela sd:** Arvoisa rouva puhemies! Niin kuin tästä keskustelusta olemme voineet havaita, olemme todella ison asian äärellä varsin pienellä porukalla. Me olemme käsittelemässä hallituksen valintaa ohi sovitun tähän aikaan illasta ilman hallituspuolueiden vastauksia, mihin olemme todellisuudessa jatkossa menossa. Lisäksi olemme voineet havaita, että matkan aikana, viimeksi viikonloppuna, on esitetty erilaisia tietoja ja käsityksiä Yleisradion tulevaisuudesta yleensä.

Koen, että vähintään, mitä me voimme tässä kohdin tehdä, on ottaa aidosti lisää aika, ja tästä johtuen esitän, että asia jätetään pöydälle 13.10. istuntoon.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Edustaja Katja Taimela on ehdottanut, että asia pannaan pöydälle 13.10.2015 pidettävään täysistuntoon. Asia jää siis pöydälle. Onko muita ehdotuksia pöydällepanon ajankohdasta?

Keskustelu pöydällepanosta päättyi.

Asia pantiin pöydälle 13.10.2015 pidettävään täysistuntoon.